

Go slow i Belize

Vagga lojt i hängmattan. Lyssna slött till Bob Marley. Segla från ö till ö likt forna tiders pirater med en kall rompunch i handen. Go slow, som man säger i Belize.

TEXT EMELI EMANUELSON : FOTO LINA EIDENBERG

I ÖGONVRÅN SER JAG EN MÖRK SKUGGA glida förbi. Jag vänder mig hastigt om. Inget där. Bara blått djup. Jag håller mig ändå kvar en stund under den kollapsade undervattensgrottans kant, 42 meter under ytan. Väntar. Trubbiga stalaktiter pekar ner mot mig. Ett silverglänsande fiskstim simmar lekfullt mellan de tusenåriga droppstenarna. Jag gör en ansats att följa dem när min dykpartner plötsligt rycker mig upphetsat i armen. Skuggan är tillbaka. Den tar form. Hajen kommer rakt emot oss, tyst och tvärsäker, över två meter lång. Jag flyttar diskret min dykpartner framför mig. Det enda som hörs är min framtvingade andhämtning i munstycket, likt en nervös Darth Vader. Det vasstandade urdjuret närmar sig nyfiket, men simmar snart lojt vidare. En revhaj, ofarlig men skräckinjagande. Jag tar ett djupt andetag och tittar på min luftmätare. Dags att stiga upp.

Vi guppar som korkar på ytan. Dykarnas adrenalinpåverkade tjoanden ljuder över vattnet.

– Jag såg säkert tio stycken!

– Ja, men inga hammar- eller tjurhajar denna gång ...

Vårt ivriga tjuattrande avbryts av besättningen som bestämt vinkar åt oss att komma upp.

– *Go slow, chillaxe*, säger de retsamt samtidigt som de rappt rycker åt sig mask och fenor ur våra händer.

Dykbåten lämnar Blue Hole, en före detta kalkstensgrotta som kollapsat av den senaste istidens smältvatten. Detta enorma slukhål, 300 meter brett och 120 meter djupt, ligger utanför Belizes kust. »

Lata dagar vid the Split på Caye Caulker.

Längs Belizes kust löper västra halvklotets största barriärrev. Perfekt för snorkling

EMELI EMANUELSON

Lilla anonyma Belize, tidigare Brittiska Honduras, är inte större än Värmland. Det omfattas av Mexiko, Guatemala och Honduras medan östkusten vetter fri mot Karibiska havet. Landet är det enda i Centralamerika med engelska som officiellt språk – ett resultat av brittisk kolonialism. Men medan de gröna kullarna och de djupa regnskogarna i väst andas Latinamerika dominerar det afrikanska släktarvet och det kreolska språket ute på öarna.

STRAX SÖDER OM TURISTIGA HALVÖN San Pedro, Madonnas *La Isla Bonita*, ligger dyk-båtens hemmahamn – Caye Caulker. Denna avspända ö i norra Belize var länge känd som ett tillhåll för backpackers. Invånarna livnär sig på fiske under sommaren och turister på vintern.

Trots det ger ön inte ett exploaterat intryck. De sandpackade gatorna har enkla namn som Front, Middle, Back och Way Back Street och bortsett från en polisbil trafikeras de endast av små golfbilar och makliga fotgängare. Någon golfbana har de inte, men gott om trafikskyltar som uppmanar till att *go slow*. Fast man anar att skyltarna snarare är en vädjan till turisterna att anpassa sig till den sälliga kulturen än en uppmaning till de få fartglada trafikanterna.

Vägarna kantas av kokospalmer och skrangliga hus på pålar med flagnande pastellfärger som för tankarna till Villa Villekulla. Längs stranden grillar män med långa dreadlocks hummer och tävlar om vem som kan ropa ut sina förmånliga priser högst samtidigt som de flörtar ohämmat med förbipasserande kvinnor.

Längs stranden grillar män med långa dreadlocks hummer och tävlar om vem som kan ropa ut sina förmånliga priser högst.

Belizes skräckinjagande pirater har bytts ut mot soldyrkande turister.

Vi ligger vid kanalen *the Split* tillsammans med de övriga sollapparna. Lyssnar slött till sköna reggaetoner medan våra rumpor domnar på den hårda stenkajen. Livet är som en klyschig reklamfilm. Nästan. Caye Caulker kan knappast skryta med någon pudervit, karibisk sandstrand. Ett försök att ordna en ordentlig strand gjordes år 2000, men det gick om intet när orkanen Keith svepte bort den ett år senare. Själva *the Split* är också resultatet av en orkans framfart. Den bildades då Hattie slog till mot Belize 1961 och obarmhärtigt slet Caye Caulker i två delar.

En januaridag som denna är vattnet i revan lugnt. Men under sensommaren kan paradiset bli till ett helvete. Förödande orkaner har blivit ett allt vanligare inslag i Belize och en stor anledning till att man valde att flytta huvudstaden närmare inåt land. Nya huvudstaden Belmopan med sina ynka 12 000 invånare har ersatt den ruffiga och fattiga kuststaden Belize City som totalförstördes av Hattie den där allhelgonaaftonen 1961.

Men idag viner inga vindar. Endast en stadigt ihållande brys som lättar något medan *the Split* mörknar. Solen sänker sig snabbt så här nära ekvatorn. Uttröttade efter dagens djupdyk spenderar vi kvällen i hängmattan, filosoferandes över en flaska Belikinöl till ljudet av plaskande flygfiskar. Morgondagen utlovar mer öppet hav.

Ute på öarna är många ättlingar till de afrikanska slavar som kom hit på 1700-talet.

Sola, bada, äta hummer, dansa
- vardagsliv på Caye Caulker.

CAYE CAULKER HAR BLEKNAT i horisonten och vi är på väg söderut, mot halvön Placencia. En tre dagar lång resa, kryssandes mellan revets många öar. Eller caye, som de kallas.

– *Watch de horizon! They comin' right at us!*

Besättningsmannen Kevin står i fören och pekar. Snubblandes över varandra i vår iver rusar vi fram och hänger oss över relingen. Spanar, med ett hårt grepp om kameran. Där! Silverryggarna bryter den turkosa ytan och närmar sig snabbt vår båt. De sluter upp längs segelbåten, tävlar med henne i skummet medan kamerorna smattrar. Men delfinerna tröttnar snart på sin lek och simmar med lätthet ifrån oss, försvinner ut i det bassängblå vattnet.

För 400 år sedan var det piraternas mäktiga fullriggare som delfinerna tävlade mot. Med den svartvita Jolly Roger i topp satte Svartskägg skräck i Spaniens silverflottor utanför Belizes kust. De engelska piraterna trängde undan mayaindianerna, utmanövrerade spanjorerna och gjorde landet till sin egen lilla sjörövnation. Men det var först när de lämnat havet och blivit landkrabbor som piraterna fann Belizes skatt – blåträd och mahogny. Att hugga träd var lönsamt, men hårt. Inget för en vit man. År 1725 introducerades därför

Det engelska herrefolkets tid är över. Idag är det istället slavarnas ättlingar som styr över sjörövarnas farvatten.

den beliziska kustens största etniska grupp – de afrikanska slavarna.

Det engelska herrefolkets tid är över. Idag är det istället slavarnas ättlingar som styr över sjörövarnas gamla farvatten. Liksom över vår båt.

– *Kevin, whe yo gwain?! Take down de jib!*

Den buttre kapten Miguel har en arg rynka mellan ögonbrynen. Kevin lämnar fören och rusar fram till masten för att hala ner klyvaren och göra sin kapten till lags. Renolds, besättningsman nummer två, kastar ankar. Turisterna ska snorkla. Västra halvklotets största korallrev väntar. Medan vi snubblar omkring på däck på jakt efter en andra simfot haglar frågorna över besättningen. Runda, skojfriska Renolds, eller Rastaman som han gärna kallas, berättar gärna om sitt hemland. De övriga två verkar ha fått mer än nog av nyfikna turister. Rastaman tillhör garinagu, ett folkslag från södra Belize med både afrikanskt och indianskt påbrå. Jag söker efter indianen i honom men allt jag ser är en leende, chokladbrun michelingubbe. Svarta, vita, mestiser, maya, kineser, indier, garinagu – alla utgör de en del av gott och blandat-påsen Belize. På släpig kreol bekänner Renolds sin kärlek till reggaemusiken och religionen rastafari.

– Min mamma är dotter till de afrikanska slavarna. Och jag är en sann Rastaman, även om jag inte har några flätor, säger han och knacker på sin kala hjässa. De finns i mitt hjärta.

BÅTENS FÖRSTA DESTINATION är Rendezvous Caye, en karibisk pyttedröm med sju vajande palmer. Efter att ha satt upp våra tält går vi den två minuter långa promenaden runt ön. Vi är fullständigt ensamma. »

I Belize övärld behöver barnen inte vänta på blåsippa för att få gå barfota.

Solen har slukats av Karibiska havet. Vi sitter under himlavalvet och äter hummercevice och juvelabborre med kokosris. Orions bälte och Karlavagnen drunknar bland sina oräkneliga lysande likar. Vi tittar storögt på medan besättningen kastar i överbliven hummer till fiskarna. Fiskhandlarna på Östermalmstorgs saluhall hade fått tuppjuck.

Kvällen blir kylslagen och vi samlas kring lägerelden där skämten haglar och vandringssägnera regerar. Enligt legenden var piraten Peter Wallace, döpt Ballis av spanjorerna, Belizes namne. Vi lyssnar till historierna och smuttar på sötslig punch gjord på inhemsk rom. Känner oss lite som sjöröware. Fast Ballis grillade nog inte marshmallows.

Morgonen gryr till det ensamma ljudet av havets dyningar mot stranden. Segelbåten fortsätter sin resa söderut. Öarna i den beliziska arkipelagen försvinner i ett soldränk tölken. Babord om oss susar Turneffe Islands förbi. Ännu längre ut ligger Lighthouse Reef, mest känt för naturreservatet Half Moon Caye och Blue Hole.

Innan vi når vår slutdestination stannar vi till på Tobacco Caye, i äldre tider en knutpunkt för tobakshandeln men nu en perfekt tillflyktsort för turister på jakt efter lugn och ro.

Bortanför tobaksön upphör revet och slutdestinationen Placencia dyker upp vid horisonten. Sand lik ljust råsocker skiner ikapp med solen. Här har vågorna fått fritt spelrum att skapa Belizes vackraste stränder. Prunkande hibiskus och skuggande palmer ramar in den slumrande halvön, som är precis lika färgglad och luggliten som övriga Belize. ▮

Guide till Belize på nästa uppslag. »

BELIZE

RESA DIT

» Internationellt flyg går till Goldson International Airport, 1,5 mil utanför Belize City. Direktflyg från Sverige till Belize finns inte, så räkna med en lång resa via USA. Amerikanska flygbolag som American Airlines, United Airlines och Continental Airlines flyger titt som tätt till Belize City, dock endast reguljärt. Under högsäsong landar biljettpriserna kring 10 000 kr, tur-och-retur. En populär resrutt är annars att flyga till Yucatánhalvön i Mexiko och därifrån ta sig vidare till Belize.

RESA RUNT

» Enklaste och billigaste sättet att ta sig ut till de norra öarna från Belize City är via vattentaxi. Från Water Taxi Station tar det omkring 1,5 timme ut till Caye Caulker för

en kostnad av 50 kr. Räkna med 70 kr till San Pedro på Ambergris Caye och 50 kr för att åka mellan Caye Caulker och San Pedro. Placencia kan du även nå via buss.

Buss från Belize City tar omkring 6 timmar och kostar 70 kr eller mer, beroende på om du tar den snabbare expressbussen eller en lokal Chickenbus (en begagnad amerikansk skolbuss). Vägen till Placencia försämras avsevärt den sista biten, så ett alternativ är att hoppa av bussen i Independence och där byta till vattentaxi. Då kortar du resan med 2 timmar.

Eller om du vill, ta flyget för en femhundring. Ute på öarna går du, cyklar eller åker golfbil. Någon annan trafik finns inte.

BO

» På de flesta av öarna finns idag lyxigare alternativ till de mer typiska vandrarhemmen i charmig men rucklig belizisk stil.

På Caye Caulker kan du till exempel bo på **Tina's Backpacker's**, 75 m från hamnen, sväng höger när du går av piren, www.auxilloubeachsuites.com/tinashome.html. Detta korallröda vandrarhem, beläget precis vid vattnet, är både billigt och mysigt. Dubbelrum 170 kr/natt. Säng i mindre sovsal 70 kr/natt.

Caye Caulker Condos, sista kvarteret innan the Split, www.cayecaulkercondos.com. Ett bekvämare boende. För 800 kr/natt får du en lyxig lägenhet med pentry, trådlöst internet, AC, cykel och en oslagbar utsikt.

I San Pedro finns **Mayan Princess Resort**, Barrier Reef Drive, www.mayanprincesshotel.com. Med tanke på att boendet är dyrare i San Pedro än i resten av landet är detta stans mest prisvärda alternativ. 900 kr/natt för ett dubbelrum med pentry, stor balkong med havsutsikt, AC

Att hyra båt är ett bra sätt att ta sig runt i Belizes övärld.

och transfer från flygplatsen.

I Placencia finns **Seaspray Hotel** på stranden mitt i byn, www.seasprayhotel.com. Här finns allt från budgetrum till privata cabanas, alla med eget badrum och vissa med kylskåp, pentry, tv och balkong. Restaurangen **De Tatch** är värd ett besök. Rum från 130-500 kr/natt.

ÄTA

» Belizisk mat är enkel men god. Nationalrätten är ris och bönor. Släng in lite kyckling eller kryddig stuvning och du är hemma. Ute vid kusten är utbudet på fisk och skaldjur enormt. Du betalar inte mer än 200 kronor för en rejäl hummer. Ytterligare en populär specialitet är *ceviche* – strimlade råkor, *conch* eller hummer blandat i en salsa på färska tomater och rejält med koriander. Maten är något dyrare ute på öarna än på fastlandet och på de

stämningsfulla restaurangerna betalar du ofta över 150 kronor för en huvudrätt. Men du kan äta gott vid något av skjulen på stränderna för endast 30 kronor. Måltidsdryck är ölen Belikin eller rompunch med en *caye lime pie* till efterrätt.

GUIDE EMELI EMANUELSON

SNABBFAKTA BELIZE

Yta: 23 000 km.

Folkmängd: cirka 300 000.

Huvudstad: Belmopan.

Språk: engelska men även belizisk kreol, spanska, garifuna samt olika indianspråk.

Religion: katoliker 62 %, anglikaner och metodister 30 %, övriga 8 %.

Statsskick: monarki.

Tidsskillnad: -7 timmar.

Valuta: 1 belizedollar = 3,36 kr.

Högsäsong: november-maj. Sämre väder kan förekomma i november-januari.

Landsnummer: 501.

MISSA INTE!

A.T.M.-turen

Trött på sol och bad? Ta en tripp till San Ignacio på fastlandet. Där kan du besöka den fascinerande, delvis vattenfyllda grottan Actun Tunichil Muknal med sina mayaskelett och glittrande droppstenar. I priset på 230 kronor ingår även guide, transport, en liten lunch och en uppfriskande hajk i regnskogen.

MISSA GÄRNA!

Strandloppor

Du upptäcker inte *No-See-Ums*, eller strandlopporna, innan det är för sent. Så om du vill slippa ett frenetiskt klande, packa ner myggmedel. Lopporna är som mest aktiva vid gryning och skymning och särskilt kring vattendrag och murken vegetation.

Mer på webben!
Fler bilder från Belize hittar du på www.vagabond.se/bildspelbelize.

KARIBISKA VATTENAKTIVITETER

Västra halvklotets största rev inbjuder till förstklassiga dyk- och snorkelturer, särskilt kring San Pedro och Caye Caulker. Priserna ligger mellan 150-500 kr beroende på tur. Tänk bara på att kvaliteten hos de många operatörerna varierar, så kolla runt!

Big Fish Dive Center på Caye Caulker är en av många dykoperatörer som erbjuder turer till Blue Hole. Kostnad omkring 1200 kronor. Endast för certifierade dykare. Att åka på fisketur är populärt längs hela kusten. Detsamma gäller för uthyrning av vindsurfingbrädor, kajaker och segelbåtar. Det finns även arrangerade segelturer. **Ragga-muffin Tours** på Caye Caulker erbjuder en tredagarssegling till Placencia i söder för 1800 kr. Men det finns även kortare, billigare segelturer.